

Complexnummer: 513125

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ruimzicht

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

513126, 513127, 513128

Woonplaats

Doetinchem

Gemeente

Doetinchem

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Ruimzichtlaan 150, 7001 KG te Doetinchem

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX bestaande uit de VILLA genaamd RUIMZICHT, het ARBORETUM en een THEEKOEPSEL. Het geheel is gelegen in een bocht ten oosten van de Kruisbergseweg. De villa is in het midden van het terrein gesitueerd en de theekepel ligt in de noordwestelijke hoek.

Ruimzicht zoals het er nu uitziet is tot stand gekomen door Dominee van Dijk (1830-1909) die zich in 1862 in Doetinchem vestigde. Hij kocht in 1868 de uit 1853 daterende villa Ruimzicht die hij liet inrichten als internaat voor zijn opleiding tot predikant. In 1885 vond er een uitbreiding plaats en werd het aantal leerlingen verhoogd van 50 naar honderd. Waarschijnlijk dateren de twee hoekpaviljoens en de achtervleugel uit deze periode. De opleiding is in 1952 naar Doorn verhuisd. Sinds 1954-1955 is het gebouw in gebruik door het Gemeentelijk Lyceum, tegenwoordig Rietveld Lyceum.

Op het terrein om de villa heen liet Van Dijk een arboretum (aangelegde bomentuin ten dienst van de wetenschap) aanleggen. In het arboretum bevinden zich momenteel meer dan 100 bomen waaronder ongeveer 50 verschillende boomsoorten en een landschappelijk aangelegde vijver. Bomen die sneuvelen door ziekten of stormen worden door de gemeente zoveel mogelijk vervangen door dezelfde soorten. Het is niet ondenkbaar dat het Arboretum vroeger groter was. Toen het geheel in 1952 aan de gemeente werd verkocht besloeg het oppervlak 13 hectare, tegenwoordig is het gebied 4 hectare groot.

De theekepel dateert waarschijnlijk uit het begin van de twintigste eeuw en is opgetrokken op een octagonale grondslag. Het gebouw heeft speklagen en een rieten dakbedekking. Opvallend is het gebruik van verschillende kleuren baksteen. Het gebouw heeft dienst

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedaan als conciërgewoning en als studieplaats voor leerlingen in de eindexamenklas. Tegenwoordig is de theekoepel door een particulier intern verbouwd en geschikt gemaakt voor bewoning.

Waardering

COMPLEX bestaande uit de VILLA genaamd RUIMZICHT, het ARBORETUM en de THEEKOEPEL.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een internaat bestaande uit een hoofdgebouw met bijgebouw, gelegen in een tuin die is aangelegd als arboretum. Het complex vormt een waardevol historisch object.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de sterk beeldbepalende waarde van het complex voor Doetinchem. De villa is goed zichtbaar en heeft in combinatie met de oorspronkelijke tuinaanleg en de theekoepel een waardevolle uitstraling. Het geheel is van belang voor de instandhouding van een belangrijk stuk geschiedenis van Gelderland.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de betrokkenheid van Dominee van Dijk bij het complex. Het geheel is van belang vanwege de bestemming van het internaat als predikantenopleiding welke verbonden is met het religieuze leven in Nederland en Gelderland in het bijzonder.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513126

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82957/46

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Doetinchem	Doetinchem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Doetinchem	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ambt-Doetinchem	O			1021

*Omschrijving***

Omschrijving

De VILLA Ruimzicht is opgetrokken op een T-vormig plattegrond en telt drie bouwlagen onder een afgeplat schilddak. Het dak is bedekt met leien in rensdekking (rensdak). Op het dak bevinden zich diverse kleine dakkapellen onder een steekkap. De grote dakkapellen zijn plat afgedekt en voorzien van een segmentvormig fronton met een geprofileerde deklijst. In totaal bevinden zich op het dak acht van deze dakkapellen. Het gebouw is geheel bepleisterd en wit geschilderd en heeft twee gekorniste cordonlijsten. De gevels worden aan bovenzijde afgesloten door een fries met casementen en een geprofileerde kroonlijst die ondersteund wordt door consoles. De ramen en deuren zijn alle uitgevoerd in hout en voorzien van decoraties die zijn uitgevoerd in terra-cotta. De ramen van de voorgevel zijn op de begane grond voorzien van persiennes. Op de verdieping hebben alle ramen en deuren van de voorgevel een wenkbrauw met consoles en een kuif uitgevoerd in terra-cotta. De ramen van de verdieping zijn -met uitzondering van het middenrisaliet- aan bovenzijde voorzien van een recht gevormde wenkbrauw.

De VOORGEVEL is opgebouwd uit twee risalerende zijdelen en een langs geplaatst middenstuk met middenrisaliet. Over de gehele lengte van het middenstuk bevindt zich een houten veranda die aan bovenzijde voorzien is van geajoureerd houtwerk. Boven de veranda bevindt zich een gietijzeren balustrade.

Het middenrisaliet is iets hoger opgetrokken en opgebouwd uit drie traveeën die van elkaar worden gescheiden door pilasters. Deze zijn aan bovenzijde met elkaar verbonden door middel van een segmentvormige decoratie. De begane grond heeft drie houten, tweeruits stolpdeuren met tweeruits bovenlicht. Op de eerste verdieping in het midden een tweeruits stolpdeur met tweeruits bovenlicht en aan weerszijden een vierruits raam met tweeruits bovenlicht. De ramen en de deur hebben een wenkbrauw die voorzien is van decoraties. Op de tweede verdieping bevinden zich drie vierruits schuiframen met tweeruits bovenlicht, aan bovenzijde voorzien

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van een getoogd uitgevoerde wenkbrauw met decoraties. De risaliet wordt aan weerszijden begrensd door vijfhoekige pilasters en wordt aan bovenzijde afgesloten door een fries en een geprofileerde kroonlijst gedragen door consoles. Ter hoogte van de zolder zit er in de voorgevel een vierruits raam met rondboogig tweeruits bovenlicht. Het fries en de kroonlijst volgen hier de halfronde vorm van het raam. Op deze hoogte staat in kapitalen de naam van de villa vermeld: 'RUIM ZICHT'.

De gevels aan weerszijden van het middenrisaliet zijn aan elkaar gelijk. Op de begane grond bevindt zich een vierruits stolpdeur met tweeruits bovenlicht. De eerste verdieping heeft een tweeruits stolpraam met een getoogd afgesloten tweeruits bovenlicht en aan weerszijden een vierruits zijraam.

De risalerende zijdelen van de voorgevel zijn aan elkaar gelijk. Op de begane grond bevinden zich twee zesruits ramen met tweeruits bovenlicht. De ramen op de eerste en tweede verdieping zijn gelijk aan de rest van de voorgevel. De hoeken zijn voorzien van hoekpilasters. De LINKER ZIJGEVEL heeft op de begane grond twee zesruits ramen met tweeruits bovenlicht. De ramen op de eerste en tweede verdieping zijn gelijk aan de ramen van de voorgevel. De gevel heeft links in de gevel een pilaster en is op de hoeken voorzien van hoekpilasters.

De ACHTERGEVEL heeft links op de begane grond twee ramen die gelijk zijn aan de ramen in de linkerzijgevel. Op de eerste verdieping bevinden zich drie ramen en op de tweede verdieping vier ramen.

Het linkerdeel van de achtergevel is gelijk aan het rechter gedeelte.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft links op de begane grond een kelderingang. De gevel is voor de rest gelijk aan de linkerzijgevel.

De -vanaf de voorgevel gezien- LINKER ZIJGEVEL van de vleugel is zes traveeën breed. Op de begane grond bevindt zich rechts in de oksel van de vleugel en het hoofdgebouw een platgedekte uitbouw. In de uitbouw bevinden zich drie zesruits ramen met tweeruits bovenlicht. De travee naast de uitbouw bevat een zesruits stolpdeur met tweeruits bovenlicht. De overige drie traveeën hebben een zesruits raam met tweeruits bovenlicht. De eerste en de tweede verdieping bevatten in elke travee een raam gelijk aan de voorgevel.

De ACHTERGEVEL heeft op de eerste verdieping een balkon, gedragen door vier kolommen, die oorspronkelijk voorzien was van een gietijzeren balustrade. De gevel bevat drie traveeën. Op de begane grond bevinden zich links twee tweeruits stolpdeuren met tweeruits bovenlicht en een zesruits raam met tweeruits bovenlicht. De eerste en tweede verdieping hebben elk drie ramen die gelijk zijn aan de ramen in de voorgevel.

De RECHTER ZIJGEVEL van de vleugel heeft zes traveeën. Op de begane grond bevindt zich ter plaatse van de eerste travee van rechts een driezijdige, plat gedekte uitbouw. In het voorvlak hiervan bevindt zich een niet originele deur met bovenlicht. De beide zijvlakken zijn aan elkaar gelijk en zijn opgebouwd uit een houten borstwering waarboven drie ramen met bovenlicht. De bovenlichten heggen een trasering in de vorm van een 'X'. De gevels van de uitbouw worden aan bovenzijde afgesloten door een geprofileerde kroonlijst. De overige vijf traveeën bevatten eenzelfde raam als in de linkerzijgevel. De verdieping heeft in het midden een balkon ondersteund door consoles en voorzien van een gietijzeren balustrade. Het balkon is toegankelijk via een vierruits stolpdeur met tweeruits bovenlicht. De overige traveeën bevatten elk eenzelfde raam als in de voorgevel. De verdieping heeft in elke travee een raam als beschreven met uitzondering van de twee rechter traveeën: deze twee ramen zijn dichtgezet.

Het INTERIEUR is deels verbouwd maar de indeling is nog oorspronkelijk. De lokalen in het hoofdgebouw zijn gesitueerd aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzijde. In de achter vleugel liggen de lokalen aan weerszijden van de gang. Hier bevindt zich ook een brede, houten trap met gietijzeren balustrade. Op de zolder zijn nog enkele chambrettes aanwezig.

Waardering

Villa RUIMZICHT, in oorsprong daterend uit 1853 en in 1868 aangekocht door Ds van Dijk die het liet inrichten als internaat voor de opleiding tot predikant.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard gebleven internaat uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Het object heeft een eclectische bouwstijl met overwegend classicistische kenmerken. Opvallend is dat de detailleringen zijn uitgevoerd in terracotta.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een complex dat verder nog bestaat uit een theehuis en een tuinaanleg. De villa is goed zichtbaar en heeft in combinatie met de oorspronkelijke tuinaanleg en de theekoepel een waardevolle uitstraling. Het geheel is van belang voor de instandhouding van een belangrijk stuk geschiedenis van de gemeente Doetinchem. De oprichter van het Internaat, Dominee van Dijk, is een voor Doetinchem belangrijk historisch figuur.
- Van cultuurhistorische waarde als internaat gesticht door Dominee van Dijk. Het geheel is van belang vanwege de bestemming van het internaat als predikantenopleiding welke verbonden is met het religieuze leven in Doetinchem.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513127

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82957/36

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Doetinchem	Doetinchem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Doetinchem	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ambt-Doetinchem	O			609

*Omschrijving***

Omschrijving

THEEKOEPSEL gesitueerd aan de oostzijde van de Kruisbergseweg in het arboretum van villa Ruimzicht.

De theekepel is opgetrokken op een octogonaal plattegrond onder een tentdak bedekt met riet en voorzien van een houten piron waarop een windvaantje. Het dak is voorzien van twee half cirkelvormige dakkapellen, deze zijn tijdens de laatste verbouwing aangebracht. De gevels zijn gemetseld in kruisverband en voorzien van een plint uitgevoerd in hardsteen. De gevels worden aan bovenzijde afgesloten door een gemetselde uitkraging waarbij gebruik is gemaakt van verschillende kleuren baksteen. De gevel die evenwijdig loopt aan de Kruisbergseweg is een dichte gevel. Linksom gaand volgt dan een gevel met de ingang bestaande uit een houten deur met een stoep en een enkelruits raam. De daarop volgende gevel heeft twee gekoppelde draairamen en wordt gevolgd door drie identieke gevels die elk een centraal een vierruits stolpdeur bevatten met half cirkelvormig afgesloten bovenlicht. Het zevenruits bovenlicht heeft een gietijzeren trasering. De deur heeft aan weerszijden smalle tweeruits zijlichten voorzien van kleine half cirkelvormig afgesloten bovenlichten. De deuropeningen worden afgesloten door half cirkelboog met een sluitsteen uitgevoerd in drie kleuren baksteen.

De daar opvolgende gevel bevat een tweeruits stolpraam met een halfcirkelvormig afgesloten zevenruits bovenlicht voorzien van een gietijzeren trasering. Het raam heeft aan weerszijden twee smalle enkelruits zijramen voorzien van een half cirkelvormig afgesloten bovenlicht. De raamopening wordt op eenzelfde wijze afgesloten als de deuropeningen.

Het INTERIEUR is niet meer oorspronkelijk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

THEEKOEPSEL gesitueerd aan de oostzijde van de Kruisbergseweg en gelegen in het arboretum van villa Ruimzicht.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een theekepel uit het begin van de twintigste eeuw. Het object valt op vanwege de gave verhoudingen, door de detaillering en door het gebruik van meerdere kleuren baksteen.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een complex dat verder nog bestaat uit een villa en een tuinaanleg. Het object is van belang vanwege de beeldbepalende situering op een historisch belangrijke plek.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming als uiting van een cultuur en sociaalhistorische ontwikkeling.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinkepel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513128

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82958/164

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Doetinchem	Doetinchem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Doetinchem	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ambt-Doetinchem	0			1234
Ambt-Doetinchem	0			1310
Ambt-Doetinchem	0			1235
Ambt-Doetinchem	0			1311

*Omschrijving***

Omschrijving

ARBORETUM aangelegd op het terrein rondom villa Ruimzicht. Het Arboretum is waarschijnlijk aangelegd na 1868, de datum van aankoop van de villa met bijbehorende grond door ds van Dijk. Het is zeer waarschijnlijk dat dominee van Dijk zich intensief met de aanleg van de tuin heeft bezig gehouden. Het is niet bekend of er eventueel nog een tuin- of landschapsarchitect bij betrokken is geweest en ontwerptekeningen zijn evenmin beschikbaar. Er wordt vanuit gegaan dat het educatieve aspect een belangrijke rol heeft gespeeld bij de aanleg van de tuin. Waarschijnlijk is die aanname gebaseerd op het grote aantal boomsoorten die zich hier bevinden. Het arboretum omvat ongeveer 50 verschillende boomsoorten uit zowel binnen- als buitenland. Enkele bomen zijn reeds 100 jaar oud. De Honingboom (*Sophora japonica*), de Moeraseik (*Quercus palustris*) en de Witte treurmoerbeï (*Morus alba* 'Pendula') worden in de Gids voor de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur aangemerkt als bijzondere bomen.

De elementen die het meest bepalend zijn voor het karakter van de tuin zijn de landschappelijk aangelegde vijver, de grote diversiteit aan boomsoorten en de situering van de villa precies op het midden van het terrein. Het padenstelsel is eenvoudig. Parallel aan de noordoostgrens van het terrein loopt een pad vanuit de zuidoosthoek naar de theekepel in de noordwesthoek. Dit pad is gedeeltelijk aan weerskanten voorzien van een rij cypressen. Van hier uit lopen enkele zijpaden naar het huis dat in het midden van de tuin gesitueerd is. De afbeelding van de Parkaanleg van Ruimzicht, afgebeeld in het boek 'n Moment voor een Monument' dat is uitgegeven door de Oudheidkundige Kring Deutekom van Doetinchem (1984), geeft een uitgebreider padenstelsel weer. Op deze afbeelding lopen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

er ook paden over de voorzijde van het terrein. Deze paden zijn nu allemaal verdwenen.

De landschappelijke vijver is gesitueerd aan de voorzijde, ten westen van het huis. De meeste planten aan deze zijde zijn laag waardoor het huis van hieruit goed zichtbaar is. Centraal voor het huis bevindt zich een ronde, stenen vijver. Rondom omgeven door enkele rond gesnoeide struiken.

Naast het educatieve aspect kan het arboretum ook worden gezien ter ondersteuning van de architectuur.

Waardering

ARBORETUM uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

- Van historische waarde als voorbeeld van een in de tweede helft van de negentiende eeuw aangelegd arboretum met zowel binnen- als buitenlandse boomsoorten. Bij de aanleg is ds Van Dijk nauw betrokken geweest.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een complex dat verder nog bestaat uit een villa en een theehuis. De hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie met de tuinaanleg geven het geheel een waardevolle uitstraling.
- Van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een bijzondere culturele en geestelijke ontwikkeling.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Arboretum

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument